

รายงานการประชุมสัญจร
การขับเคลื่อนสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม
ครั้งที่ 21
ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ 20 ตุลาคม 2553 เวลา 07.00 – 18.00 น.
ณ วัดศรีรัตนาราม ต.ชอนสมบูรณ์ อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี

จัดโดย
องค์การแพธ ร่วมกับ
มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง

กำหนดการประชุมหารือ (สัญจร)¹
การขับเคลื่อนสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 21
ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
วันที่ 20 ตุลาคม 2553 เวลา 07.00 – 18.00 น.
ณ วัดศรีรัตนาราม ต.ชอนสมบูนบุรี อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี

08.00 - 11.00 น.	เดินทางออกจาก ถ.สาทรณสุข 6 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ดึกสุขภาพแห่งชาติ ถึงวัดศรีรัตนาราม
11.00 – 12.30 น.	กล่าวต้อนรับและบรรยายพิเศษ เรื่อง "การใช้สมัชชาสุขภาพเพื่อแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร" โดย พระครูใบฎีกาทรงพล ชัยนนโท ซักถามปัญหา
12.30 – 13.30 น.	รับประทานอาหาร
13.30 – 16.30 น.	เวทีสมัชชาสัญจร โดย สมัชชาสุขภาพ ตำบลชอนสมบูนบุรี และ เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม
16.30 – 18.00 น.	ออกเดินทางกลับสู่กระทรวงสาธารณสุขโดยสวัสดิภาพ

¹ การประชุมสัญจรครั้งนี้ มีการขอปรับเปลี่ยนกำหนดการภาคสนามโดยทางตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการประชุมในภาคบ่ายได้ตามกำหนดการประชุมเดิม รายงานความก้าวหน้าและหารือในครั้งนี้ จึงเป็นผลจากการที่สมาชิกเครือข่ายใช้เวลาหารือกันในระหว่างเดินทางไปและกลับจากการศึกษาดูงาน

รายงานการประชุมสัจจร

การขับเคลื่อนสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 21 ร่วมกับคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

รายงานความก้าวหน้าและหารือ

- ความก้าวหน้ามติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติปี 2551

คุณภารดี ชาญสมร กล่าวว่า กฎหมายอนามัยเจริญพันธุ์ จะเป็นตัวคุ้มครองสิทธิของทุกๆ คน คนในระบบราชการมองว่าการจะออกกฎหมายนี้ จะทำให้ไม่ผิดกฎหมาย ถ้าทำตามระเบียบที่กำหนดไว้ ประชาชนจะได้รับ การคุ้มครอง และใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ปัจจุบันมีปัญหาเรื่องความขัดแย้งทางกฎหมาย เพราะหลายคน ไม่เห็นด้วยในบางข้อ เช่น มาตรา 12 ที่บอกว่าท้องแล้วให้เรียนต่อได้ ทำให้วัฒนธรรม ไทยเสื่อมลง เป็นการ ส่งเสริมให้เด็ก ตั้งท้อง แต่ความจริง กฎหมายฉบับนี้ยังพูดถึงเรื่องกฎหมาย ครอบครัว และกฎหมายด้าน อื่นๆ ต้องศึกษาให้ครอบคลุม ควรศึกษาว่ากฎหมายเกิดประโยชน์ กับทุกคนอย่างไร เพราะเมื่อผ่านการเจรจาแล้ว ต้องเข้าคณะรัฐมนตรี ขณะนี้อยู่ที่สำนักนายกรัฐมนตรี คาดว่า 23 พฤศจิกายน 2553 น่าจะออกมา แต่ต้องใช้ เวลาในการทำงาน เพราะก่อนที่ กฎหมายจะออกจากกระทรวง สาธารณสุข ก็มีปัญหามาก ท่านรัฐมนตรีให้ทำ ประชาพิจารณ์ใหม่ ปัจจุบันอยู่ที่สำนักงานรัฐมนตรี มีขบวนการในการทำงานหลายขั้นตอน ต้องมีร่างอนุสัญญา ขึ้นอยู่กับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั้งนั้น แล้วเวลาลงนามกับต่างประเทศ ต้องบอก ว่าอนุสัญญา ลงนามโดยรัฐบาล ไทย น่าจะเป็น เรื่องที่รัฐบาลรับทราบและลงนาม จึง ทำหนังสือเวียนไปสู่ กระทรวงต่างๆ และหลังจากนั้นก็ เข้าสู่ขบวนการ ซึ่งขบวนการในการเข้าสู่สภา ต้องคุยกันมากเพื่อให้ เข้าใจกฎหมาย เพราะคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบด้วยผู้แทนจากหลายภาคส่วน ซึ่ง ไม่เข้าใจว่าอนามัย เจริญพันธุ์แปลว่าอะไร การสร้างความเข้าใจ เป็นงานที่ต้องทำต่อ ภาคเอกชนต้อง เข้ามาช่วยกันผลักดัน ส่วน เรื่องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเนื้อหาของกฎหมายผ่านการดูมาพอสมควร

คุณทัศนัย ชันทยาภรณ์ กล่าวว่า หลายคนในที่นี้ต้องมาร่วมกันผลักดัน พรบ.คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ ที่ ผลักดันมามากกว่า 10 ปี ทำกันในรัฐบาลทุกสมัย กระทั่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยอมเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ ผลักดัน เมื่อเห็นประวัติศาสตร์ของ พรบ.ฯ นี้จะเห็นว่ายากมาก เพราะเป็นเรื่องที่คนไม่เห็นด้วย มีความเห็น ว่า พรบ.คุ้มครองอนามัยเจริญพันธุ์ สำคัญจะมีผลต่อการทำงานของสมาชิกเครือข่าย ทุกคน เพราะหลังจากนี้ ต้องทำกฎหมายลูก ขอให้ส่ง พรบ.ฉบับสุดท้ายที่ส่งให้สำนักนายก รัฐมนตรีมาให้กับเครือข่ายฯ ดูในแต่ละข้อ ว่ามีสาระสำคัญอะไรบ้าง ครั้งหนึ่งพยายามเอาเรื่องท้องไม่พร้อมเป็นประเด็นในสมัชชา แต่สถานการณ์เมื่อสาม ปีก่อนค่อนข้างจะแตกต่างจากตอนนี้ จึงต้องนำเรื่องความรุนแรงทางเพศ และเรื่องท้องไม่พร้อมมาบวกด้วยกัน แต่ปีนี้เข้าใจว่าจะเน้นเรื่องท้องไม่พร้อมประเด็นเดียว

คุณภารดี ชาญสมร กล่าวว่า ปีแรกที่เสนอก็เป็น ช่วงที่มีปัญหาอยู่ แต่คนทำงานเรื่องนี้ในตอนแรกไม่ได้ ออกมาแสดงตัวชัดเจน ปัจจุบันทุกที่ออกมาแสดง ตัวว่าทำเรื่องนี้และมีจำนวนมาก องค์กรใหญ่ ๆ ที่ทำเรื่องนี้ คือ สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ มีตัวชี้วัดเรื่องการตั้งครรภ์เป็นสิบปี เครือข่ายมารดาและทารก ของโรงพยาบาล ศิริ ราช เป็นของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ สำนักกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว กรมอนามัยทำแผนแก้ปัญหาค่าที่ตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นมาสอง สามปีแล้ว เพราะมีนโยบายใหญ่เรื่องปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น หลังจากนั้นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์มีความสนใจ ให้อาจารย์ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทำวิจัยเรื่องแม่วัยใส อายุน้อยกว่า 18 ปี และจะประกาศเป็นวาระแห่งชาติ ทำ MOU ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ขณะนี้ มีการดำเนินงานเรื่องนี้หลายที่ โดยเฉพาะ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกรม ต่างๆ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ที่ทำเรื่องเด็กและวัยรุ่น อาจารย์หมอยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ ซึ่งเป็นกรรมการใน สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ให้ความสำคัญ กับเรื่องนี้ ได้รวบรวมปัญหาเรื่องกา ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และทำ แผนร่วมกับกรมอนามัย โดยมีการขับเคลื่อนกันข้างใน สิ่งที่ทำมีเรื่อง การป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย ทำ หลายประเด็น ทั้งเรื่องทัศนคติ และอื่นๆ มีเครือข่ายภาคเอกชนจำนวนมาก แต่ปีนี้จะทำงานเรื่องท้องไม่พร้อม มีกรมอนามัย แพทย์สมาคมและสภาพยาบาล ได้เสนอเรื่องที่จะทำเข้าไปในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 3

หลังจากที่ เสนอว่าเป็นปัญหาที่ต้องรีบแก้ไข และได้รับความเห็นชอบจากกรรมการวิชาการของ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติปีนี้ กรมอนามัยจึงมีการจัดทำนโยบายสาธารณะ เรื่องการแก้ไขปัญหารัยร่นกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม มีกระบวนการการทำงาน ตั้งแต่ร่างเอกสารหลัก ร่างมติ ซึ่งคณะทำงานวิชาการมองว่าการร่างมติกว้างเกินไป จะทำงานไม่ได้ และมีความเห็นอื่นๆ อีกหลายข้อ จึงมีการจัดประชุมคณะทำงาน ทั้งชุดใหญ่ชุดย่อย ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม 2553 ที่ผ่านมามีได้รับความกรุณาจากมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว มาร่วมเป็นที่วิทยากร และตั้งกระทู้ได้ 6 กระทู้ และได้มีการประชุมเพื่อทำร่างมติใหม่ ได้มติดอกมา 4 ข้อ ข้อแรกคือการเปลี่ยนนโยบายสู่การปฏิบัติ ข้อสอง คือ จัดตั้งศูนย์อนามัยสำหรับวัยร่นในชุมชน ให้ มีอยู่ทั่วไปและเด็กเข้าถึงได้ การทำงานชุมชนจะเกิดประโยชน์มากกว่า โดยทำงานร่วมกับเครือข่ายที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทุกคนให้ความสำคัญกับปัญหานี้ ควรมีศูนย์เพื่อนใจวัยร่น เจ้าหน้าที่ในศูนย์ควรมีทัศนคติที่ดีกับเรื่องนี้ จะได้ไม่ตีตราเด็กที่เข้ามาใช้บริการ เช่น การถามว่าท้องมาอีกแล้ว หรือ ข้อสามควรมีการสร้างเครือข่าย ผู้ที่สอนเรื่องเพศศึกษา ปัจจุบันการทำงานเรื่องเพศศึกษามีที่กระทรวงศึกษาและองค์การแพช ปัญหาของโรงเรียนอีกอย่างหนึ่งคือครูมองว่าสอนไม่ได้ แต่มีกลุ่มคนที่มีความรู้และสามารถสอนได้ ควรคำนึงวิธีการสอนจะสอนอย่างไรให้ถูกต้อง จึงคิดทำเครือข่ายของผู้ที่มีความรู้ในการสอนเรื่องเพศศึกษา เพราะคนในชุมชน อาจารย์ที่เกษียณแล้ว พัฒนาชุมชน คนในเครือข่ายเอดส์ หรือเครือข่ายครอบครัว คือคนที่สอนเรื่องเพศ ได้ ซึ่งต้องเป็นคนที่ยึดถือพอสมควรและต้องรู้ว่าประโยชน์ที่พูดจะเกิดประโยชน์อย่างไร ต้องมีแนวทางชัดเจนในการทำ รวมทั้งเครือข่ายการสอนเพศศึกษาในกลุ่มผู้ปกครอง และอีกข้อที่เสนอคือเรื่องสื่อมวลชน เพราะมีการพูดเรื่องสื่อที่เกี่ยวข้องเรื่องเพศ อยากให้กระทรวงวัฒนธรรม รับผิดชอบ รับผิดชอบ เพราะทำเรื่องสื่อร้าย ขยายสื่อดี โดยให้ระบุเฉพาะ เรื่องตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตั้งครรภ์ในวัยร่น เพศสัมพันธ์ และมองว่า ควรเป็นประเด็นที่สามารถทำได้ มติที่ทำจะนำไปเสนอยังคณะกรรมการวิชาการ

- **การจัดงานเนื่องในเดือนแห่งการยุติความรุนแรง**

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า เดือนหน้าเป็นเดือนสำคัญคือเดือนยุติความรุนแรง ขอให้ผู้มีผู้ให้ความรู้ที่สำคัญอย่างไร

คุณบุญพลอย ตลาพันธุ์ กล่าวว่า เป็นเดือนรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา งานจะจัดที่ UN ในนั้นจะมีกิจกรรมให้สหประชาชาติ สนับสนุน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปร่วมคิดร่วมทำ และมีการจัดประชุมย่อย ว่านิทรรศการประกอบด้วยเรื่องอะไร เนื้อหาเป็นอย่างไร

ดร.อรสา โขวินทะ เล่าประวัติความเป็นมาของวันยุติความรุนแรงว่า เรื่องซีดอร์ ซึ่งเป็นสนธิสัญญา เกี่ยวข้องเรื่องของเด็กและสตรี โดยเป็นเรื่อง Animation ที่เรียกว่าการจัดความรุนแรงในเด็กและสตรี ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยึดตัวนี้เป็นตัวหลัก ประเทศไทยไปลงนามกับต่างประเทศ และต้องมีการดำเนินงานตามที่ได้ลงนามไว้

คุณดวงดล รงค์เดชประทีป กล่าว ต่อเนื่องว่า มีเรื่องเกิดในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ผู้หญิงถูกการกดขี่ข่มเหงมาก คืออยู่ทางแถบยุโรป เมื่อไปอยู่ในกลุ่มปัญญาชน นักศึกษาหญิงก็ยิ่งถูกกดขี่ข่มเหง และพยายามต่อสู้แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่ง นักศึกษาชายเห็นว่ามีการกดขี่ผู้หญิงมาก จึงช่วยรณรงค์เพื่อนักศึกษาหญิงกลุ่มนี้และผู้หญิงทั่วทั้งประเทศ มีการรวมกลุ่มเดินขบวน เรียกร้อง และมีสัญลักษณ์ริบบิ้นสีขาว คือไม่เอาความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรทั้งสิ้น

คุณบุญพลอย ตลาพันธุ์ กล่าวว่า การเรียกร้อง เริ่มจากกลุ่มเล็กๆ และขยายมาเป็นระดับโลก แต่เดือนพฤศจิกายนเป็นเดือนยุติความรุนแรง เกี่ยวกับประเทศไทยเพราะ ได้เป็นประเทศสมาชิก และมีการลงนาม ซึ่งต้องมีการปฏิบัติตาม MOU

ดร.อรสา โขวินทะ กล่าวว่า ถ้าเทียบประเทศไทยกับหลายประเทศในเอเชีย ประเทศไทยค่อนข้างก้าวหน้ากว่าประเทศอินเดีย บังคลาเทศ ประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศกำลังพัฒนา อย่างแคนาดา หรือ สแกนดิเนเวียยังมีผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง เช่น กรณีของผู้หญิงที่มีฐานะเศรษฐิกิจที่ตีมาก มีบ้านใหญ่โต

ถูกสามีกระทำทารุณรุนแรงจนทนไม่ได้ จึงยิงสามี แต่ไม่ตาย ศาลตัดสินให้ผู้หญิงไม่ผิด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่นาน ประเทศนี้ใช้สนธิสัญญา นี้ แต่ก็มีการใช้ความรุนแรง อยู่ จึงให้ชุมชนเป็นตัวช่วย แต่ก็ยังมีผู้ประสบปัญหาเกิดในปี ค.ศ. 1997 เกิดในสหรัฐอเมริกา จึงมีการรณรงค์ต่อต้านขึ้น เมื่อผู้หญิงถูกทารุณรุนแรงในพื้นที่ใด และให้ชุมชนรวมตัวเฝ้าระวัง เพราะใช้ตำรวจไม่ได้

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า หลังจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับเรื่องมาแล้ว ทุกปี จะเห็นรีบับันขาว ที่ใช้รถแรงค์ อยากรู้อะไรว่าในเดือนพฤศจิกายน เป็นเดือนยุติความรุนแรง เครือข่ายฯ จะทำอะไรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

คุณวรภัทร แสงแก้ว กล่าวว่า อยากรู้อะไรในเครือข่ายฯ เพราะโรงพยาบาลปทุมธานีเป็น 5 จังหวัดนำร่อง ที่บูรณาการเครือข่ายฯ เข้ากับศูนย์พึ่งได้ แต่จริงๆ ทำงานในเรื่องนี้มาสองปีแล้ว สองปีหลังจากที่ศูนย์พึ่งได้ แข็งแล้ว เก็บข้อมูลตรงนี้มาตลอด เฉพาะ กรณีท้องไม่พร้อมโดยตรงมีทั้งเยาวชน วัยรุ่นและ ผู้ใหญ่ อายุ 38-40 ปี ก็มีที่ท้องไม่พร้อม พอ ทำโครงการศูนย์พึ่งได้ ที่ค่อนข้างแข็ง และเป็นที่ยอมรับ แต่มีการพัฒนาไปเยอะ หลายจังหวัดทำได้ดี พอเราเพิ่มเรื่องท้องไม่พร้อม ก็ยากกับการยอมรับของหน่วยงานภายใน และคิดว่า จะเปิดตัวโครงการนี้ในเชิงรณรงค์ภายในจังหวัด นอกจากการให้ความช่วยเหลือตรงนี้ ควร ทำให้ผู้บริหารและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกสภาผู้แทนจังหวัด เภสัชกร ที่จะประสานกับร้านขายยา เข้ามาฟัง และโรงพยาบาลอำเภอในจังหวัดปทุมธานีจะขอเข้าร่วมทั้งหมด เดิมเราพุ่งเป้าหมายไปที่พยาบาล ผู้ให้บริการ เนื่องจากตอนนี้เราเปิด OPD ใหม่ ที่ค่อนข้างกว้าง การจัดบูท เพื่อจัดกิจกรรมก็ทำได้ เพราะสถานที่เอื้ออำนวย หน่วยงานในจังหวัดที่ให้การตอบรับ มีทั้งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี บ้านพักเด็กและครอบครัว ซึ่งเปิดการมีส่วนร่วมทุกเครือข่าย รวมทั้งสถานสงเคราะห์เด็ก อ่อน คนที่ไม่ต้องการเลี้ยงเด็กต่อค่อนข้างมาก กับคนที่โทรเข้ามาว่าท้องแล้วไม่รู้จะทำยังไง จะเอาลูกฝาก สถานสงเคราะห์ตั้งแต่ท้องได้ไม่กี่เดือน

คุณกานต์วี ดาวเรือง กล่าวว่า ในด้านของ NGOs จะมีการรวมตัวระหว่างภาครัฐ กับ NGOs ที่จะจัดงานรณรงค์ในเรื่องนี้ ซึ่งได้มีการประสานกันกับ NGOs ต่างๆ ทั้งมูลนิธิผู้หญิง มูลนิธิเพื่อนหญิง มีแนวคิดว่าจะทำประเด็นนี้เหมือนกัน ซึ่งจะจัด ตั้งแต่วันที่ 4,15 และ 25 พฤศจิกายน 2553 ประเด็น คือให้ผู้ชายมาร่วมรับผิดชอบกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ไม่ควรรณรงค์กับผู้หญิงให้ป้องกันอย่างเดียว แต่ทำอย่างไรให้ผู้ชายหันมาให้ความสำคัญตรงนี้ด้วยตัวของผู้ชายเอง ไม่ทราบว่าจะเครือข่ายฯ คิดเห็นอย่างไร

ดร.อรสา โขวิริยะ กล่าวว่า มองว่าการแก้ตรงนี้น่าจะแก้ได้ทั้งหมด แต่อันดับแรกต้องเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ชาย ว่าจะเป็กลุ่มไหน เพื่อให้แก้ไขปัญหาคิดได้ทั้งหมด

คุณกานต์วี ดาวเรือง กล่าวว่า เครือข่ายฯ จะทำอย่างไรได้บ้าง เพื่อที่จะลดปัญหาผู้หญิงท้องไม่พร้อม

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า ในฐานะที่เครือข่ายฯ รวมกันมาตั้งแต่ปี 2547 และขับเคลื่อนผ่านสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ หลายกรม กองในกระทรวงต่างๆ และหลายองค์กรควรจับประเด็นเฉพาะท้องไม่พร้อม เพราะมีประเด็นผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงอาจเป็นความรุนแรงทางความคิด วาจา หรือการที่คนอื่นไปมีอคติต่อเรื่องนี้แล้วนำไปพูด ก็ถือเป็นความรุนแรง ที่สำคัญคือสิ่งที่กำลังเกิดกับน้องผู้หญิงอายุ 17 ปี ที่กินยาตอนท้องแปดเดือน เพื่อนหญิง ให้ข้อมูลมาว่า เด็กผู้หญิงตกในสภาพยากลำบาก คือทางกาย ดีขึ้น แต่ทางใจค่อนข้างลำบาก ควร โฟกัสเรื่องความรุนแรง ให้เป็น แนวคิดหลักของงาน ในเดือนยุติความรุนแรง เครือข่ายฯ ขอเสนอการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิงท้องไม่พร้อม คือมีประเด็นเฉพาะ และหาเนื้อหาที่ชัดเจน

คุณภารดี ชาญสมร กล่าวว่า เห็นด้วย ตั้งแต่เจอปัญหาแอนนี่ ฟิล์ม รู้สึกว่าสังคมต้องสร้างบรรยากาศ เรื่องพวกนี้ เพราะคนไม่ได้คิดเวลาพูด และไม่ได้คำนึงถึง เรื่องลูกว่าจะเป็นอย่างไร สังคมไม่เข้าใจว่าจะเกิดผลกระทบอย่างไร อยากให้คำนึงถึงเรื่อง ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เพราะคนไทยพอพูดเรื่องสิทธิ์ จะคัดค้านทันที

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า อยากให้เสนอในเชิงสิทธิ์หรือ ให้คนคิดถึงประเด็นนี้ เพราะคน มักไม่รู้ผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมเจออะไรมาบ้าง ฉะนั้นควรนำเสนอเรื่องผู้หญิงท้องไม่พร้อมต้องเจอกับเรื่องต่างๆ ไม่ว่า

จะเผชิญกับวิชาชีพเวลาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ครู พ่อแม่ สื่อ ฯลฯ ถ้านำมาตีแผ่ให้เห็นภาพ และบอก ว่าขอให้ยุติเรื่องราวเหล่านั้น แต่ว่าเอาชีวิตของเขามาให้คนรู้มากขึ้นจะดีไหม หรือจะใช้ในแนวของสิทธิ์

คุณภาวดี ชาญสมร กล่าวว่า มองว่าตรงนี้เป็นเรื่องปลายเหตุ ต้องทำให้ครบทุกด้าน คือ ตอนที่ท้อมติ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ คิดถึงเรื่องเด็กชื้อยา ยุติการตั้งครรภ์มีจำนวนมาก แม้แต่ยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน ยาที่ ทำให้ยุติการตั้งครรภ์ เป็นเรื่องปลายเหตุ แต่จะอย่างไรให้เด็กใช้วิธีการป้องกันได้

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า ผู้หญิงคนหนึ่งที่จะแสวงหาคอมคุมกำเนิดด้วยตัวเอง อาจ เจอความ รุนแรง เช่น ทางเลือกไม่ค่อยมีหรือทางเลือกง่ายๆ เช่น ให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งผู้หญิงก็เลือกไม่ได้ ต้อง ตีแผ่แง่มุมนี้ออกมา ส่วนแง่มุมของท้องไม่พร้อมต้องเผชิญอะไร อาจตีแผ่ออกมาใน ส่วนที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว จะต้องเจอปัญหาท้องไม่มีพ่อ และต้องเลี้ยงลูกคนเดียว พวกนี้เป็นความรุนแรงที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจยุติ การ ตั้งครรภ์เหมือนกัน ต้องทำให้ครบทุกมิติของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม

ดร.อรสา ไชวินทะ กล่าวว่า เห็นด้วยกับเรื่องที่จะ ทำ แต่ควรจะนำเสนอในประเด็นเมื่อเกิดเหตุการณ์ ขึ้น ละเมิดสิทธิของผู้หญิงอย่างไร ไม่ควรนำเรื่องของเขามาขาย เหมือนกับนวนิยายน้ำเน่า คือเอาเรื่องของเขามา ขาย ซึ่งทำให้สังคมไทยแย่ ยิ่งขึ้น และเป็น การสร้างสังคมของความรุนแรง เรื่องที่เป็นห่วง คือ ควรที่ คำนึงถึง จิตใจของผู้อื่นเวลาเสนอข่าว สื่อมวลชนก็คิดเรื่องนี้ แต่เสนอข่าวเพื่อสนองความอยากรู้ ของคนในสังคม ขอ ปรึกษากับทุกท่าน ว่าควรทำอย่างไรให้คนตระหนักถึงความอยากของตัวเองที่ไปกระทบกับคนอื่น

คุณกานต์วี ดาวเรือง กล่าวว่า เป็นเรื่องทัศนคติที่ต้องปรับเปลี่ยนสื่อมวลชนใหม่ เพราะคิดว่าความอยากรู ใใครๆ ก็อยากรูไปหมด แต่ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนควรเสนอสิ่งที่เปลี่ยนมุมมองคน ถ้าจะเปลี่ยนมุมมองคน อื่น ได้ ทัศนคติของเขาต้องเปลี่ยน ก่อน ถ้าเสนอเรื่องเดิมๆ เช่น คนด่ากัน เป็นสิ่งที่ทำให้คนซึมซับแต่ เหตุการณ์ ด้านลบตลอดเวลา

คุณดวงดล รงค์เดชประทีป กล่าวว่า ต้องเข้าใจว่าด้วยความที่เป็นคนดัง ย่อมมีคนอยากรูเรื่องราวของเขา เห็นด้วยว่า น่าจะมีการเสนอในเรื่องที่ผู้หญิงเผชิญกับการตั้งครรภ์ ต้องเจอกับปัญหาอะไรบ้าง เสนอให้เห็นว่า ความทุกข์ หรือความส่ำห้ำที่คนๆ หนึ่งต้องเผชิญ ขณะตั้งครรภ์ คุณจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาทุกข์อีกหรือ

คุณกานต์วี ดาวเรือง กล่าวว่า แล้วเรื่องของทัศนคติของคนไทยยังมีแนวคิดเดิมๆ ในเรื่องของการสร้าง ความรุนแรงทางวาจา และทางความคิด แต่คำพูดที่ทำให้คนเห็นว่า มีความรุนแรงอย่างไรต่อตรงนี้ มันยังไม่ เห็นชัดเจน

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า ต้องการสื่อสารกับสาธารณะ ให้เห็นภาพว่าผู้หญิงที่ท้องไม่พร ้อมเป็น อย่างไร และวิธีการทำงาน มีสองแบบ หนึ่งคือ ปรับทัศนคติของสื่อมวลชน ทำงานกับสื่อให้สื่อเสนอข่าวรอบด้าน และสร้างความเข้าใจ เพื่อไม่ให้เจอภาพด้านลบอีก โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ กับสื่อมวลชน และอีกวิธีคือ เครือข่ายฯ ออกมานำเสนอเป็นรายบุคคล ไม่ต้องยืมสื่อ วิทยุ พุดแทน การทำงานกับสื่อ จะรวมตัวหรือเรียกตัว เข้าร่วมได้ยาก แต่ถ้าทำได้ก็ยิ่งยืนกว่า ขอความเห็น ว่าควรรณรงค์ประเด็นยุติความรุนแรงประเด็นท้องไม่พร้อม กับสาธารณะโดยตรงจาก เครือข่ายฯ ไปสู่ภาคประชาชน หรือทำผ่านสื่อมวลชน ให้สื่อมวลชนเสนอข่าวตรงนี้ อย่างรอบด้าน

คุณวิสุทธิ บุญญะโสภิต เสนอว่า จับประเด็นจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน ได้ว่ามีหลักสามข้อ โดยส่วนตัว เห็นด้วยให้ทำงานประเด็นเดียว ประเด็นที่สองคือ ควรจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องทั้งปี แบ่งเจ้าภาพในการรับผิดชอบ ประเด็นที่สาม การทำงานแบบเครือข่ายฯ แบบนี้ดีควรมีการสร้างสัญลักษณ์ เช่น โลโก้ของเครือข่ายฯ ซึ่งวันที่ 25 พฤศจิกายนนี้ โรงพยาบาลปทุมธานีจะจัดงานยุติความรุนแรง ควรมีการแสดงบทบาทว่าเครือข่ายฯ จะทำ อะไร ควรหยิบประเด็นเดียวให้เกิดพลังทั้งปี ส่ว เรื่องของกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เช่น เวทีสาธารณะ คือ จัดทุก สองเดือน จัดเวที เรื่องการยุติความรุนแรงต่อเรื่องท้องไม่พร้อม หรือเรื่องผู้ชายจะลดความรุนแรงทางเพศได้ อย่างไร โดยเชิญผู้ชายขึ้นมาโดยเฉพาะกลุ่มเด็ก วัยรุ่น หรือตั้งหัวข้อว่าบทบาทสื่อต่อการลดความรุนแรงทาง สังคม เชิญสื่อมวลชนมาแลกเปลี่ยน อาจมองเรื่องเพลงไทยกับการกระตุ้นความรุนแรง เพราะละครไทย ที่วี นำนามาริพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยนกัน หรือเรื่องของทัศนคติ ความเชื่อของสังคมไทย คำสั่งสอน สุภาชีวิตไทย ฯลฯ เมื่อได้ไปนครปฐม ได้เรียนรู้วิธีการทำงาน อีกแบบหนึ่ง คือการใช้แม่น้ำท่าจีน เป็นจุดศูนย์รวมของความ

เป็นหนึ่งในเดียวของนครปฐม กิจกรรมที่น่าสนใจคือให้เด็กวัยรุ่น เด็กนักเรียน เขียนเรียงความว่าจะรักษาแม่น้ำท่าจีนได้อย่างไร เครือข่ายฯ ควรเปลี่ยนกิจกรรมเป็น วัยรุ่นไทยมีบทบาทอย่างไรกับการลดความรุนแรงทางสังคม การเรียงความไม่ใช่เพื่อประกวด แข่งขัน แต่เป็นสิ่งที่เขาถ่ายทอดมาในเรียงความ จะเป็น สัญญาของวัยรุ่น ตลอดชีวิต เรียงความทั้งหมดจะสรุปออกมาเป็นรูปเล่ม และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติมีรายการ *health station* ถ่ายทอดกิจกรรมทุกกิจกรรม หรือบางคนที่เขียนบทความลงสื่อ บ่อยๆ ที่ทำให้เกิดพลัง สามารถนำมาลงได้ เพราะต้องการให้ทำทั้งปี 2554 เป็นปีแห่งการรณรงค์ ยุติความรุนแรงในประเด็นท้องไม่พร้อม

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ควรร่วมลงแรงและลงขันด้วย เป็นนิมิตรหมายอันดี เพราะเดือนแห่งความรุนแรง ควรพูดประเด็นท้องไม่พร้อม โดยใช้เดือนพฤศจิกายนเป็นจุดเริ่มเพื่อเตรียมประเด็นให้สาธารณะรู้ว่า จะมีการรณรงค์ตลอดทั้งปีในภาคส่วนต่างๆ ขอเสนอว่าเมื่อเล่นประเด็นเฉพาะควรมีกิจกรรมของตัวเอง และแทรกตามกิจกรรมต่างๆ แต่อยากให้เห็นเป็นขั้นเป็นอัน จึงขอเป็นคณะทำงานเล็กๆ เพื่อเรียกประชุม หรือนัดหมายได้เร็วขึ้น จะมีหน่วยงานไหนที่ สนใจมาทำงาน และ ร่วมคิด *Roadmap* ขึ้น โดยมีกานต์รวี ดาวเรือง เป็นตัวหลัก มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ กรมอนามัย และ LWC ซึ่งทำงานกับกลุ่มประชากรต่างดาว

- **การบรรยายพิเศษ**

เรื่อง "การใช้สมัชชาสุขภาพเพื่อแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
โดย พระครูใบฎีกาทรงพล ชัยนนโท

พระครูใบฎีกาทรงพล ชัยนนโท กล่าวว่า ท่านพระครูได้เล่านิทานเซน ว่ามีพระเซนเดินไปถึงริมน้ำพบผู้หญิงกำลังจะจมน้ำ พระกระโดดน้ำไปช่วย โยมบอก ว่า ทำไม่ถูก เป็นพระทำอย่างนี้ ไม่ได้ พระบอกว่าดูที่เจตนา ถ้าไม่ช่วยผู้หญิงก็จมน้ำ และที่ช่วยก็ช่วยชีวิตเขา ไม่ใช่เพราะอยากจะสัมผัสเขา อาตมาก็คิดช่วยเด็กมอมเด็ก เป็นอนาคตของชาติ ปัจจุบันปัญหาเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า ถ้าหากได้มีส่วน ช่วยลด ปัญหาที่มีขึ้นในชุมชน แม้ทำไม่ทั้งหมด และ ทุกคนมีส่วนร่วม เชื่อว่าความรุนแรงปัญหา จะทุเลาลง อาตมาไม่ได้ตั้งใจหรือปวารณาว่าจะมาทำงานนี้อย่างเดียว แต่ท่านทั้งหลาย ก็อุปมาเหมือนผู้ที่นั่งตรงนี้แล้วมีขอขาดันกำแพง ซึ่งมันถูกวางเป็นโดมิโน แล้วอีกอันอยู่ข้างๆ ถ้าอาตมาผลักปัญหา ดันกำแพงล้ม ที่สุดแล้วก็กลับมาหาเรา แม้ปัญหานี้ไม่ใช่เป็นปัญหาของพระ กำนัน ตำรวจ ครูบาอาจารย์ คนใดคนหนึ่ง แต่เป็นปัญหาของทุกคน ถ้าทุกคนช่วยกันเหมือนลงเรือลำเดียวกัน น้ำเข้า เรือเร็วรั้ว ทุกคน ช่วยกันวิกคนละนิดละหน่อย เชื่อว่านาวานี้จะนำพาไปสู่จุดหมายปลายทางได้ แต่เมื่อบอกว่าไม่ใช่หน้าที่ เพราะเราเป็นนักท่องเที่ยวน เรือล่มเป็นเรื่องของเจ้าของเรือคนเดียว แต่ถ้าเรือล่ม ทุกคนต้องบาดเจ็บจนต้องเสียชีวิต รวมถึงเราด้วย ก็เหมือนกับอาตมาไม่ได้โดดขึ้นเวทีเพราะว่าต้องการความเด่น ความดัง หรือปราศณาต้องการเหรียญตราอะไรสิ่งใด ทำเพราะว่าอยากให้น้องๆ ที่ทำงานสาธารณสุข หรือผู้หลักผู้ใหญ่ที่ทำงานในด้านนี้ เมื่อได้รับผลกระทบจากสื่อที่ขยายผลจากการทำงานตัวนี้ออกไป แล้วก็สรุปผลให้กับผู้มีอำนาจหรือผู้ที่ ทำงานด้านนี้สะท้อนกลับมาให้เขาทำงานได้ง่ายขึ้น แค่นี้ก็เป็นความพึงพอใจอย่างหนึ่งแล้ว เพราะน้องๆ หลายคน ที่ทำงานในพื้นที่ มีปัญหา บางครั้งมีกรอการทำงานตามสายบังคับบัญชา เขาอาจจะพูดได้ไม่เต็มปาก อาตมาอยู่นอกกรอบทำได้ การทำงานมองที่เป้าหมายเป็นหลัก คือทำงานเพื่อความ สุข เพื่อประโยชน์ของคน ไม่มีเงื่อนไขอื่น เลยมองว่าปัญหาที่เข้ามาไม่มีปัญหาที่จะนำพาความตั้งใจเราไปได้ แต่ถ้าเรามีเงื่อนไขอยากเด่น อยากดัง อยากมีชื่อเสียง เราจะทำได้ระยะหนึ่งแล้วจะหายไป เพราะเจตนาไม่ได้ดีตั้งแต่ต้น แต่ของเราทำงานไปสักระยะหนึ่ง ก็พอใจ ที่เห็น ความสุขของน้องๆ เยาวชน ไม่ต้องได้รับเกียรติประวัติอะไร ทำงานมาระยะยาวพอสมควร สะท้อนกลับมาหลายคนชม เป็นส่วนใหญ่ แต่อาตมาตำหนิว่าทำงานมานานปัญหา ยังแก้ไขไม่ได้ วิเคราะห์ว่า ไม่ประสบผลสำเร็จ ต้องเดินหน้า ทำต่อไปและต้องหาจุดอ่อนจุดบกพร่อง ทำไม่ไปไม่ถึงเป้าหมาย ชัดตรงไหน อาตมาไม่ใช่แกนนำ แต่สถานะทางสังคมคือเป็นพระ ความเป็นพระ 50% ที่ทำให้พูดได้ง่าย อีกครั้งอาศัยประสบการณ์การทำงานมาพอสมควร มีความสัมพันธ์ที่ดี เช่น ท่านรองผู้กำกับที่ได้เจอกันแล้วจึงให้มาช่วย งาน เพราะงานนี้ทำคนเดียวไม่ได้ กำนันทำงานด้วยกันมานาน ครูเดิมก็มาช่วย พออาตมาเอ่ยปากเหมือนเป็นศูนย์กลาง ทุกคนพร้อมมาช่วย หลายคนอยากทำแต่ติดบทบาทหน้าที่ของตัวเอง พื้นที่นี้จึงไม่มีแกนนำพิเศษ เป็นแกนนำเสมอภาคอย่างมีศักดิ์ศรี ไม่

มีสายบังคับบัญชา ทุกคนทำด้วยใจอยากทำ แล้วก็เกิด จากความรัก ความห่วงใยเยาวชน ในพื้นที่ของตนเอง
อยากที่จะขยายสายใยความรักไปให้ครอบคลุมทุกอำเภอ จนไปถึงจังหวัด

คุณทัศนัย ขันตยาภรณ์ กล่าวว่า อีกมิติหนึ่งของ เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานช่วยเหลือ
ผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม โดยมองมิติการทำงานว่าทำงานไปยิ้มไป มีความรู้สึกอย่างนั้นเช่นกัน ทำงานทุกมิติของ
ผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม เริ่มจากการทำงานไม่ให้เกิดการท้องไม่พร้อม แต่การป้องกันทำให้ได้อย่างไรก็มีการ
พลาด เมื่อผู้หญิงท้องไม่พร้อม ก็พยายามให้มีบริการปรึกษาทางเลือก ให้ผู้หญิงได้เลือกทางเลือกที่เหมาะสม
ไม่ว่าจะเป็นทางเลือกในการตั้งท้องต่อ หรือ ทางเลือกที่ยุติการตั้งครรภ์ ไม่ว่าจะเลือกทางเลือกอะไร ต้อง
เคารพการตัดสินใจ นั้น และมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ที่ปลอดภัย ถ้าต้องการยุติการตั้งครรภ์ หรือถ้า
ต้องการท้องต่อ จะได้รับการดูแลเหมือนหญิงทั่วไปที่ตั้งครรภ์ ที่ได้การดูแลเป็น พิเศษ และเมื่อเขาท้องและ
คลอด ต้องการดูแลเป็นพิเศษ มีเครือข่ายสมาชิกให้การช่วยเหลือ ตั้งแต่เรื่องของการช่วยเหลือเมื่อลูกอ่อน
บ้านพักคลอด หรือแม้แต่แม่พ่อเลี้ยงเดี่ยว บางคนที่ไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กต่อไปได้ มีเครือข่ายที่ให้การ
อุปการะเด็ก เป้าหมายที่สำคัญคือเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้หญิงและเด็ก ปัญหาท้องไม่พร้อมเกิดได้กับผู้หญิง
ทุกวัย ไม่ใช่เฉพาะวัยรุ่น ทุกคนในเครือข่าย ๆ เห็นไปในทางเดียวกัน แต่ขณะเดียวกันวัยรุ่นอาจจะเป็นผู้ที่
เปราะบางเป็นพิเศษ แต่ต้องไม่ลืมว่าผู้หญิงวัยอื่น เปราะบางเช่นกัน เพราะฉะนั้น อยากเห็นว่าถ้ามีการเปิดงาน
ท้องไม่พร้อมในระดับวัยรุ่น อาจขยายไปยังกลุ่มผู้หญิงกลุ่มอื่นที่เจอปัญหาด้วยเช่นกัน และการที่มีเครือข่ายที่
ครอบคลุมทุกมิติของผู้หญิง และทำงานร่วมกับภาครัฐในการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ.คุ้มครอง
อนามัยเจริญพันธุ์ หรือ ยุทธศาสตร์ ที่กระทรวง การพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กำลังทำประชา
พิจารณ์ในวันนี้ บังเอิญตรงกัน แต่ได้ส่งเครือข่ายฯ ส่วนหนึ่งไปทำประชาพิจารณ์ด้วย

หลังจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางเครือข่ายฯ เข้าร่วมเวทีสมัชชาสัญจร ร่วมกับสมัชชาสุขภาพ ตำบล
ขอนแก่น เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางป้องกันแก้ไขการตั้งครรภ์ก่อนวันอันควร

นัดหมายประชุมครั้งต่อไป วันที่ 8 ธันวาคม 2553 ณ องค์กรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และ
เยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานทางเพศ

ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 34 คน

รายนามสมาชิกเครือข่ายฯ

หน่วยงานภาครัฐ

1. คุณภารดี	ชาญสมร	กรมอนามัย
2. คุณสุรัตนา	เดาะไธสง	กรมอนามัย
3. คุณปภาวี	ไชยรักษ์	กรมอนามัย
4. คุณบุญพลอย	ตุลาพันธ์	สำนักบริหารการสาธารณสุข
5. คุณอชิมา	เกิดกล้า	สำนักบริหารการสาธารณสุข
6. คุณอัจฉรา	วิไลสกุลยง	สำนักบริหารการสาธารณสุข
7. คุณธิดารัตน์	สุวรรณ	สำนักบริหารการสาธารณสุข
8. คุณนาฏอนงค์	เจริญสันติ	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
9. ดร.อรสา	โชวินทะ	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
10. คุณวรภัทร	แสงแก้ว	ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลปทุมธานี
11. คุณจรรวีฉัตร	ทับจันทร์	โรงพยาบาลสูงเนิน
12. คุณมณีนีรัตน์	อวยสวัสดิ์	โรงพยาบาลสูงเนิน
13. คุณกาญจนา	ช่วยกุล	โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
14. คุณมนตรีรา	เผ่าสุวรรณ	โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
15. คุณอโณทัย	ฉิมสุข	บ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดนครสวรรค์
16. คุณมารีสา	เนตรใจบุญ	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
17. คุณวิสุทธิ	บุญญะโสภิต	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
18. คุณศิริธร	ขวัญยาใจ	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
19. คุณนิลวรรณ	ทุนคุ้มทอง	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

20. คุณอานนท์(นักศึกษาฝึกงานจากเวียดนาม)		สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
21. คุณศิริเพ็ญ	ก่อเกิดรัมย์	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
<u>หน่วยงานภาคเอกชน</u>		
22. คุณทัศนัย	ชันทยาภรณ์	องค์การแพธ
23. คุณศลิษา	วิไลนวัฒน์	องค์การแพธ
24. คุณกานต์รวี	ดาวเรือง	องค์การแพธ
25. ดร.วรรณภา	นาราเวช	Concept Foundation
26. คุณวันดี	คะพิมพ์	มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว
27. คุณดวงดล	รงค์เดชประทีป	มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว
28. Timoti		LWC.
29. Ko Ti		LWC.
<u>หน่วยงานที่เข้าร่วมใหม่</u>		
30. คุณลำยอง	พลสูงเนิน	อาสาสมัครชุมชนโนนคำออมสินสามัคคี
31. คุณสายหยุด	รุขรังษี	อาสาสมัครชุมชนแสงไทยประปาพัฒนา
32. คุณชนากานต์	อาหารประชารัตน์	หน่วยปฏิบัติการพิเศษราชพลี
33. คุณกวนทรา	ธรรมวิญญา	
34. คุณศุภฤดา	สุขโม	